

Particularitățile afirmării democrației locale interbelice în Basarabia: cazul alegerilor pentru Consiliul județean Cahul din anul 1930

Cornea, Sergiu

Veröffentlichungsversion / Published Version

Sammelwerksbeitrag / collection article

Empfohlene Zitierung / Suggested Citation:

Cornea, S. (2020). Particularitățile afirmării democrației locale interbelice în Basarabia: cazul alegerilor pentru Consiliul județean Cahul din anul 1930. In C. Croitoru (Ed.), *Perspective asupra istoriei locale. Vol. 1, Județul Cahul în componența României Mari* (pp. 195-235). Brăila-Cahul: Editura Istros a Muzeului Brăilei "Carol I". <https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:0168-ssoar-71370-3>

Nutzungsbedingungen:

Dieser Text wird unter einer CC BY Lizenz (Namensnennung) zur Verfügung gestellt. Nähere Auskünfte zu den CC-Lizenzen finden Sie hier: <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/deed.de>

Terms of use:

This document is made available under a CC BY Licence (Attribution). For more information see: <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0>

**PARTICULARITĂȚILE AFIRMĂRII DEMOCRAȚIEI LOCALE INTERBELICE ÎN BASARABIA:
CAZUL ALEGERILOR PENTRU CONSILIUL JUDEȚEAN CAHUL DIN ANUL 1930**

Sergiu Cornea

(Universitatea de Stat „B. P. Hasdeu” din Cahul)

**THE PECULIARITIES OF ASSERTING THE INTER-WAR LOCAL DEMOCRACY IN BESSARABIA:
THE CASE OF THE ELECTIONS FOR THE CAHUL COUNTY COUNCIL FROM 1930**

Context. Primele alegeri la care au luat parte românii din toate provinciile istorice unite au fost alegerile parlamentare din 2-8 noiembrie 1919. Acestea au avut loc în baza prevederilor noii legi electorale care a introdus votul universal în practica electorală din România. Astfel, spațiul rural a devenit un bazin electoral atractiv pentru partidele politice. Ulterior, extinderea dreptului de vot și pentru femeii a făcut ca mediul rural să devină un furnizor constant de voturi pentru candidații partidelor politice atât în alegerile parlamentare cât și în cele locale. Primul exercițiu electoral în condițiile unui spațiu electoral extins au fost alegerile locale din februarie-martie 1930.

Alegerile parlamentare anticipate din 12 decembrie 1928 au fost câștigate convingător de Partidul Național-Țărănesc care a obținut la acest scrutin cel mai ridicat procentaj al voturilor din toate alegerile interbelice – 77,76%¹. După câștigarea alegerilor, Partidul Național-Țărănesc (PNȚ) a întreprins o serie de acțiuni privind consolidarea pozițiilor sale în toate domeniile vieții social-politice și economice, un loc prioritar fiind acordat consolidării puterii la nivel local, prin adoptarea unei noi legi administrative la 3 august 1929. Guvernul PNȚ a decis organizarea alegerilor locale în baza noii legi în primul trimestru al anului 1930, cu atât mai mult că în luna martie, expira mandatul legal al consiliilor comunale, alese în martie 1926².

Alegerile au avut loc în condițiile stabilite de *Legea nr. 167 din 3 august 1929 pentru organizarea administrațiunii locale* (în continuare: *Legea 167/1929*). Contextul general în care a fost adoptată legea de reorganizare administrativă a României inițiată de Guvernul PNȚ condus de Iuliu Maniu era marcat de următoarele evenimente majore: efectele crizei economice mondiale se făceau resimțite și în

¹ S. Radu, *Administrația și procesul electoral din România în anii democrației parlamentare (1919-1937)*, în *Annales Universitatis Apulensis, Series Historica*, 8, 2004, p. 188.

² M.C. Stănescu, *Stânga politică din România în anii crizei (1929-1933)*, Editura Mica Valahie, București, 2002, pp. 22-23.

România; mișcările sociale luau amploare; amplificarea tensiunilor politice datorită atitudinii arogante a deputaților Partidului Național-Țărănesc care dispuneau de o majoritate covârșitoare în Parlament (348 locuri de deputat din cele 387), fapt ce a determinat retragerea din Adunarea Deputaților și din Senat la 15 iunie 1929 a principalelor partide din opoziție: Partidul Național Liberal și Partidul Poporului³.

Inovația principală a Legii 167/1929 consta în înființarea a 7 centre de „administrație și inspecție locală, numite directorate ministeriale locale, în următoarele reședințe: București, Cernăuți, Chișinău, Cluj, Craiova, Iași și Timișoara” (art. 292). Noile entități administrative au fost configurate după provinciile istorice: Muntenia, Bucovina, Basarabia, Transilvania, Oltenia, Moldova și Banat. Prin crearea celor 7 directorate ministeriale, în opinia lui Ioan Scurtu, s-a urmărit satisfacerea pretențiilor unor frunțași național-țărăniști rămași fără funcții înalte, după constituirea guvernului la 10 noiembrie 1928. Aceștia, prin crearea acestor 7 entități administrative le-a fost atribuită o responsabilitate importantă – asigurarea victoriei PNȚ în alegerile comunale și județene. Directorii ministeriali au avut un aport considerabil în cadrul alegerilor desfășurate în perioada 5 februarie – 16 martie 1930, listele PNȚ întrunind majoritatea sufragiilor, partidul asigurându-și controlul asupra instituțiilor decizionale și executive ale administrației locale⁴.

Administrația județului, potrivit art. 195 al Legii 167/1929, era încredințată consiliului județean ca organ deliberativ și delegației consiliului județean și președintelui acestuia ca organe executive. Respectivele organe administrau gospodăria județului cu ajutorul serviciilor județene și al personalului lor.

Consiliile județene aveau inițiativa și decideau în toate chestiunile de interes județean, în conformitate cu Legea 167/1929 și legile speciale. Numărul consilierilor județeni aleși era stabilit în proporție cu populația județului, fără deosebire de gen, vârstă sau origine etnică (populația municipiilor nu era inclusă în acest calcul). Județele cu o populație mai mare de 400.000 locuitori alegeau 42 consilieri în Consiliile județene, cele mai mari de 200.000 locuitori – 36 de consilieri, celelalte județe – câte 30 de consilieri.

Din Consiliul județean mai făceau parte și membri de drept cu vot deliberativ: primarul orașului sau al municipiului de reședință al județului, președinții Camerelor de agricultură, industrie și comerț. Aveau calitatea de membru al Consiliului județean cu vot consultativ următorii funcționari: șeful serviciilor de finanțe, de învățământ, al sănătății publice și ocrotirilor sociale, al lucrărilor publice, al agriculturii și domeniilor, cu atribuții asupra județului și cu reședința în județ; protoiereii bisericilor naționale cu sediul în orașul de reședință al județului, precum și cel mai înalt în grad dintre reprezentanții Cultului Minoritar

³ I. Scurtu, *Politică și viață cotidiană în România: în secolul al XX-lea și începutul celui de al XXI-lea*, Editura Mica Valahie, București, 2001, p. 384.

⁴ *Ibidem*, p. 385.

cu cel mai mare număr de credincioși pe teritoriul județului. Membrii de drept ai Consiliului județean erau desemnați de Directorul ministerial.

Durata mandatului consilierilor aleși și de drept era de 5 ani. Mandatul de consilier județean nu este retribuit. Cu toate acestea, consilierii primeau o indemnizare de transport și de întreținere pentru fiecare zi de participare în ședințele consiliului sau pentru îndeplinirea unor sarcini speciale și care necesitau sustragere de la ocupația lor obișnuită (Anexa 1)⁵.

Cadrul legal. Consiliile județene și comunale, afară de comunele rurale formate din mai multe sate, se alegeau prin vot universal, egal, direct, secret, obligator, cu scrutin de listă, pe baza reprezentării proporționale. Pentru alegerile consiliilor în comunele formate din mai multe sate, satele din cuprinsul comunei trebuiau grupate, astfel ca să formeze circumscripții electorale din care fiecare urma să aleagă câte 3 consilieri. Pentru alegerile consiliilor județene, întreg județul constituia o singură circumscripție electorală, divizată de președintele tribunalului în calitate de președinte al Biroului electoral județean, în secții de votare care nu trebuiau să cuprindă mai mult de 2.000 de alegători⁶.

Convocarea corpului electoral se făcea cu cel puțin o lună înainte de ziua fixată pentru alegeri: pentru județe și municipii de către directorul ministerial local, iar pentru orașe, comune rurale și sate de prefectul județului. Ordonanța de convocare se comunica președintelui biroului electoral și se publica obligatoriu în „Monitorul Comunal”, sau în lipsă lui în „Monitorul Județean”, cu cel puțin o lună înainte de ziua alegerilor și se afișa la ușa tuturor primăriilor din circumscripția respectivă, pe străzi și în piețele publice⁷.

Listele electorale pentru sate, comune și județe, erau întocmite în conformitate cu Legea electorală 1424/1926. Aveau dreptul de a alege toți membrii comunelor din circumscripția respectivă, dacă aveau vârsta de 21 ani și nu se aflau în nici unul din cazurile de incompatibilitate, incapacitate sau nedemnitate prevăzute de Legea electorală 1424/1926 și Legea 167/1929. După cum s-a menționat, Legea 167/1929 a oferit dreptul de a vota și femeilor, cu respectarea unor anumite condiții. Puteau vota doar femeile care pe lângă condițiile generale de participare la votare trebuiau „să îndeplinească și una din următoarele condiții: 1) să aibă cunoștințele ciclului inferior secundar, normal sau profesional, 2) să fie funcționare la Stat, județ sau comună, 3) să fie văduve de război, 4) să fie decorată pentru activitate în timpul războiului și 5) să fi făcut parte la promulgarea legii din conducerea societăților, cu personalitate juridică, cu scop de revendicări sociale,

⁵ Legea 167/1929, art. 197-199, 219.

⁶ Legea 167/1929, art. 365, 368, 369.

⁷ Legea 167/1929, art. 388, 389.

propagandă culturală sau de asistență socială”⁸. E lesne de observat că legea impunea totuși condiții destul de restrictive, fapt ce a limitat considerabil posibilitatea femeilor de a se implica în viața politică a colectivităților locale.

Pentru a fi eligibili în consiliile satești, comunale și județene, candidații, fără deosebire de gen, trebuiau să aibă, pe lângă condițiile enumerate mai sus și vârsta de 25 ani. Nu puteau fi aleși: a) monahii, b) militarii în activitate, c) persoanele care au contractat orice fel de întreprindere cu administrația respectivă, fie direct, fie prin persoane interpușe, d) funcționarii Statului, directoratului, județului, ai comunei și ai satelor, cu excepția preoților, membrilor corpului didactic și medicilor din spitale și e) comercianții de băuturi spirtoase în comunele rurale⁹.

Propunerea candidaturilor se făcea cu cel puțin 8 zile înainte de ziua fixată pentru votare și până la orele 18.00 ale ultimei zile. Propunerea trebuia făcută în scris, în două exemplare, semnată de un număr de cel puțin 30 alegători (pentru consiliile județene) și înaintată prim-președintelui tribunalului județean respectiv. Fiecare listă trebuia să cuprindă un număr de candidați egal cu numărul consilierilor ce sunt de ales, o persoană putând candida doar pe o singură listă. Cu cel puțin 8 zile înainte de ziua fixată pentru votare, candidații propuși trebuiau să declare, în scris sau verbal, în fața magistratului competent, acceptarea de a candida¹⁰.

În prima zi după expirarea termenului de primire a candidaturilor, în condițiile existenței mai multor liste de candidați, președintele biroului electoral dispunea imprimarea buletinelor de vot. Dacă se înainta, în termenii legali, doar o singură listă de candidați, președintele biroului electoral, proclama aleasă listă depusă a doua zi după expirarea termenului de propunere, decizia fiind adusă la cunoștința publică¹¹.

Repartizarea mandatelor se făcea proporțional cu masa electorală a fiecărei liste față de numărul total al voturilor exprimate. Pragul electoral minim pentru a putea participa la repartizarea mandatelor era de 20 la sută din voturile exprimate. Fiecărei liste care a acumulat peste 20 la sută din voturi îi era atribuit un număr de locuri corespunzător procentului electoral stabilit. Restul de locuri neatribuite era repartizat listelor după importanța masei electorale în ordinea numărului de voturi obținute. Desemnarea candidaților aleși se făcea corespunzător locului ocupat în liste. Candidații nealeși erau declarați supleanți. La vacanța mandatului, deces, demisie sau orice alte împrejurări, supleantul era chemat, în ordinea amplasării pe listă, să înlocuiască titularul respectivei liste cu condiția să întrunească condițiile impuse de lege.

Președintele biroului electoral era obligat să comunice prefectului de

⁸ Legea 167/1929, art. 375, 381.

⁹ Legea 167/1929, art. 376, 377.

¹⁰ Legea 167/1929, art. 390, 391, 393.

¹¹ Legea 167/1929, art. 395.

județ, în copie, procesul-verbal de stabilire a rezultatelor alegerilor pentru consiliul județean. Dosarele alegerilor pentru consiliile județene erau înaintate în termen de 24 ore Directorului ministerial Chișinău¹².

Alegerile Consiliul județean Cahul din 5 februarie 1930. Majoritatea consiliilor comunale, municipale și județene alese în februarie 1926 nu și-au exercitat pe deplin mandatul legal, primele dizolvări fiind operate începând cu luna aprilie a aceluiași an, odată cu accederea Partidului Poporului la putere. Ulterior, această practică de înlocuire a consiliilor alese cu comisii interimare numite pe criterii de partizanat politic, a fost utilizată de toate guvernele care s-au perindat la guvernare. Logica aplicării acestor practici era determinată de dorința celor aflați la guvernare de a ține sub control autoritățile publice locale și de a influența astfel procesele social-economice și politice la nivel regional și local.

Alegerile locale din anul 1930 s-au desfășurat eșalonat. La 5 februarie 1930 au avut loc alegeri la nivelul județelor, iar în perioada 9 februarie -16 martie 1930 la cel al comunelor. În comunele cu mai multe sate alegerile pentru consiliile locale au avut loc în zilele de 9-12 februarie, în cele cu un singur sat între 9 - 12, 16 - 19, 23 - 26 februarie și 2 - 4 martie, iar la orașe și municipii în zilele de 14 și 16 martie 1930.

La 5 februarie 1930 au avut loc alegeri și în Consiliul județean Cahul¹³. După cum rezultă din telegrama Prefectului de Cahul adresată Directoratului Ministerial III Chișinău totalizarea rezultatelor alegerilor în toate secțiile de votare din județ s-a încheiat la ora 4.30 a zilei de 2 iunie¹⁴.

Prefectul Județului Cahul, la 8 februarie 1930, a expediat Directorului Ministerial din Chișinău copia procesului verbal din 7 Februarie 1930 a Biroului Electoral Central Județean Cahul privind totalizarea rezultatelor alegerilor pentru Consiliului județean Cahul din 5 februarie 1930 (Anexa 2)¹⁵.

Numărul total al alegătorilor înscriși la cele 15 secții de votare din circumscripția electorală a județului Cahul a fost de 40.471. Numărul voturilor valabil exprimate a fost de 30.807, iar 359 de buletine au fost declarate nule la prezentare (Anexa 3)¹⁶.

Urmare a totalizării rezultatelor votării în cele 15 secții electorale ale județului Cahul s-a constatat că doar doi concurenți electorali au reușit să obțină mai mult de 20 la sută din voturile exprimate, condiție obligatorie, impusă de

¹² Legea 167/1929, art. 401-403.

¹³ Arhiva Națională a Republicii Moldova (în continuare ANRM), F. 1581, inv. 4, d. 10, f. 5.

¹⁴ ANRM, F. 1581, inv. 4, d. 10, f. 20.

¹⁵ ANRM, f. 1581, inv. 4, d. 10, f. 2.

¹⁶ ANRM, f. 1581, inv. 4, d. 10, f. 3.

dispozițiile Legii 167/1929 pentru participarea la distribuirea mandatelor¹⁷. Rezultatele alegerilor sunt generalizate în Tabelul 1.

Tabelul 1. Rezultatele alegerilor pentru Consiliului județean Cahul din 5 februarie 1930

Concurenți electorali	Voturi	%
Numărul de voturi obținute de lista Nr. 1 a partidului Național Țărănesc de sud Președinția D-lui Iuliu Maniu cu semnul circumferința	6.065	19,69
Numărul voturilor obținute de lista Nr. 2 a Partidului Național Liberal cu semnul o linie verticală, tăiată la ambele capete cu câte o linie orizontală	4.243	13,77
Numărul de voturi obținute de lista Nr. 3 a Partidului Național Țărănesc de sub Președinția D-lui Iuliu Maniu cu semnul coasa	9.578	31,08
Numărul voturilor obținute de lista Nr. 4 cu semnul secera	9.510	30,86

Sursa: ANRM, f. 1581, inv. 4, d. 10, f. 2-3.

În aceste condiții, listele 1 și 2 au fost excluse din rândul listelor cărora urmează să se repartizeze mandate, cele 30 mandate fiind atribuite candidaților de pe listele 3 și 4 în proporții egale: listei nr. 3 – 15 mandate și listei nr. 4 – 15 mandate (Anexa 3)¹⁸. Reprezentanții celor două liste care au depășit pragul de 20 la sută din voturi erau, *de facto*, reprezentanții PNȚ.

Cu toate că la alegerile locale din februarie-martie 1930 au fost create oportunități pentru implicarea femeilor în procesul electoral, femeile având posibilitatea de a vota pentru prima dată în istoria României, în listele electorale nu a fost inclusă nicio femeie¹⁹. Dincolo de faptul că nici o femeie nu a fost inclusă în listele electorale, femeile din spațiul rural cahulean au fost puțin prezente la urnele de vot, fapt explicat prin simplul motiv că nu întruneau condițiile legale de participare.

Dar, nu toți actorii implicați în alegeri au fost mulțumiți de modul în care au fost desfășurate alegerile și de rezultatele scrutinului, contestându-le. Astfel, la 21 februarie 1930 Comitetului local de revizuire Chișinău a admis contestația făcută contra alegerilor din 5 februarie 1930 a Consiliului județean Cahul și a invalidat respectivele alegeri. În ziua de 1 martie 1930 decizia Comitetului local de revizuire Chișinău privind invalidarea alegerilor din 5 februarie 1930 a fost atacată de consilierii județeni aleși (Anexa 4)²⁰.

Referitor la procedura de contestare, Legea 167/1929 prevedea că pe durata procesului electoral județean și în 10 zile libere după proclamarea

¹⁷ Legea 167/1929, art. 401.

¹⁸ ANRM, f. 1581, inv. 4, d. 10, f. 3V-4.

¹⁹ C. Popescu, *Lupta pentru dreptul de vot feminin în România interbelică*, la <https://www.historia.ro/sectiune/general/articol/lupta-pentru-dreptul-de-vot-feminin-in-romania-interbelica> (accesat la 08.02.2020).

²⁰ ANRM, f. 1581, inv. 4, d. 10, f. 5.

rezultatului, 25 de alegători, precum și candidații asistenți și delegații individuali puteau face contestații scrise asupra oricărei operațiuni electorale: de la convocarea corpului electoral și până la proclamarea rezultatului alegerii. Contestațiile erau depuse la președintele Biroului de votare până la anunțarea rezultatului, iar după aceasta se adresau autorităților cărora le-au fost înaintate dosarele respective, în cazul alegerilor consiliului județean, Directorului Ministerial din Chișinău. Asupra contestațiilor judeca, drept primă instanță, în cazul alegerii consilierilor municipali și județeni, comitetul local de revizuire în termen de 10 zile după expirarea timpului de depunere a contestațiilor. Deciziile comitetului local de revizuire, date în primă instanță, puteau fi apelate în același termen la Comitetul Central de Revizuire. În ambele cazuri rămânând deschis recursul la înalta Curte de casație în termen de 15 zile de la comunicare. Deciziile definitive se aduceau la cunoștința contestatorilor și trebuiau publicate în „Monitorul Oficial” al Directoratului Ministerial și în „Monitoarele Oficiale” ale județelor respective²¹.

La 31 martie 1930, Prefectul județului Cahul a adus la cunoștința Ministrului de Interne faptul că, Comitetul Central de Revizuire, prin ordinul nr. 617/930, a informat prefectura Cahul că apelul contra deciziei Comitetului Local de Revizuire, prin care s-a admis contestația contra alegerilor județene a fost respinsă, situație ce impunea organizarea de alegeri noi. Pentru ca și aceste alegeri noi să nu fie lovite de vreun viciu de formă, Prefectul ruga să fie clarificate aspectele tehnice privind declanșarea noilor alegeri: a) dacă sunt considerate drept alegeri repetate, în condițiunile art. 537 al Legii 167/1929, urma ca Ministerul să emită Ordonanța de convocare a Corpului Electoral județean și b) dacă nu vor fi considerate ca alegeri noi, atunci să se precizeze dacă, conform art. 388 al aceleiași legi, convocarea urma să se facă de către Directorul Ministerial (Anexa 5)²².

Se impune următoarea precizare: Comitetul Central de Revizuire era instanța de apel și control în privința exercitării tutelei de către comitetele locale de revizuire asupra județelor și municipiilor. Comitetul Central de Revizuire a apărut în peisajul administrativ al României ca urmare a transformării Consiliului Superior Administrativ, prevăzut expres de Legea 167/1929. Consiliul Superior Administrativ, potrivit prevederilor Legii 95/1925²³, dădea aviz în urma neînțelegerilor dintre comune privind determinarea hotarelor administrative și patrimoniului sau în urma contestațiilor făcute asupra hotărârilor Consiliilor comunale ori a alegerilor locale. Comitetul Central de Revizie, cu sediul la București, putea fi sesizat de organele de supraveghere și control sau de persoanele lezate în drepturi. Comitetul Central de Revizie putea dispune abrogarea actelor sau dispozițiilor emise de instituțiile publice. Deciziile Comitetului Central de Revizie puteau fi atacate în instanța de

²¹ Legea 167/1929, art. 404.

²² ANRM, f. 1581, inv. 4, d. 10, f. 8.

²³ În vigoare de la 14 iunie 1925 până la 02 august 1929, fiind înlocuită prin Legea 167/1929.

contencios administrativ.

Direcția Administrației Generale și Locale a Ministerului de Interne a trimis Directorului Ministerial Local III Chișinău, la 2 aprilie 1930, raportul Prefecturii județului Cahul nr. 4911, din 30 martie 1930, prin care se aducea la cunoștință Ministerului de Interne informația potrivit căreia Comitetul Central de Revizuire a respins apelul contra deciziei Comitetului Local de Revizuire prin care s-a admis contestația contra alegerilor județene. Prin aceeași notă (nr. 1972 J din 2 aprilie 1930), Directorul Ministerial Local III Chișinău era rugat să dispună, potrivit prevederilor art. 388 al Legii 167/1929, organizarea alegerilor pentru Consiliul județean Cahul: „în consecință, avem onoarea a vă ruga ca potrivit art. 388 din legea de organizare a Administrațiunii locale, să dispuneți facerea” (Anexa 6)²⁴.

La 29 aprilie 1930 și Președintele Comitetului Central de Revizuire a informat Directoratul Ministerial 3 Chișinău că „prin deciziunea Comitetului Central de Revizuire, Secția I, nr. 3 din 12 martie 1930, s-a respins apelul relativ la alegerile județene Cahul, ca nefondat” (Anexa 7)²⁵.

Ministrul de Interne Theodor C. Marinescu prin telegrama sa din 30 aprilie 1930 a dispus Directorului Ministerial Local III Chișinău să se conformeze ordinului Ministerului de Interne nr. 1972 din 2 aprilie 1930 și să dispună, potrivit art. 388 al Legii 167/1929 „convocarea corpului electoral pentru alegerea consiliului județean Cahul, a cărei alegere a fost invalidată, neapărat până la 1 iunie 1930” (Anexa 8)²⁶.

Alegerile Consiliul județean Cahul din 1 iunie 1930. În împrejurările create, Directorul Ministerial Local III Chișinău a dispus convocarea alegătorilor din județul Cahul în ziua de 1 Iunie 1930, pentru efectuarea alegerilor județene. Aveau dreptul la vot toți alegătorii bărbați și femei înscrși în noile liste electorale, întocmite potrivit Legii 167/1929 și rămase definitive. Cărțile de alegători trebuiau eliberate de primăriile comunelor respective până la trei zile înainte de alegeri, iar după acest timp și în ziua alegerilor, de la localul judecătorilor cărora aparțineau alegătorii. Localurile secțiilor de votare trebuiau aduse la cunoștința alegătorilor cu 15 zile înainte de data alegerilor.

Votarea trebuia să aibă loc de la ora 7.00 până la ora 20.00 cu o întrerupere de 2 ore în timpul mesei. În cazurile în care, la ora 20.00, în secțiile de votare se vor mai fi aflat alegători prezenți pentru a-și exercita dreptul, votarea trebuia să continue, fără întrerupere, până ce au votat toți alegătorii prezenți. Dar, în nici un caz, votarea nu putea depăși ora 8.00 a dimineții zilei următoare, când scrutinul trebuia finalizat. Nimeni nu avea voie de a intra înarmat în zona localului de vot, a face propagandă prin strigări și nici a constitui aglomerații. În ziua

²⁴ ANRM, f. 1581, inv. 4, d. 10, f. 7.

²⁵ ANRM, f. 1581, inv. 4, d. 10, f. 12.

²⁶ ANRM, f. 1581, inv. 4, d. 10, f. 11.

alegerilor toate debitele de băuturi spirtoase din zona de votare trebuiau să fie închise (Anexa 9)²⁷.

Alegerile din 1 iunie în consiliul județean Cahul s-au desfășurat în condițiile în care Partidul Național-Țărănesc, după cum se vede în Tabelul 2, obținuse o victorie absolută în celelalte județe.

Tabelul 2. Rezultatul procentual al alegerilor județene în întreaga țară (față de totalul de 2.364 mandate)

Partidul	Mandate obținute	Reprezentând
Național Țărănesc	1.933	81.77%
Liberalii	316	13.67%
Disidența liberală	7	0.30%
Doctorul Lupu	8	0.34%
Averescanii	9	0.38%
Social-democrații	11	0.47%
Partidul maghiar	70	2.96%
German	10	0.42%

Sursa: *Rezultatul procentual în întreaga țară al alegerilor județene*, în ziarul „Românul”, din 16 februarie 1930.

În vederea participării la alegerile județene din 1 iunie 1930 au fost depuse și înregistrate listele următorilor concurenți electorali:

Lista nr. 1 – candidații Partidului Național Țărănesc din județul Cahul cu semnul distinctiv „Coasa și secera încrucișate” (Anexa 10)²⁸;

Lista nr. 2 – candidații Partidului Național Țărănesc din jud. Cahul cu semnul distinctiv „Inelul” (Anexa 11)²⁹. Pe listele 1 și 2 se regăseau concurenții care la alegerile din 5 februarie erau poziționați pe listele 3 și 4 (Anexa 3);

Lista nr. 3 – candidații listei „în frunte cu D-I Mihail Gheorghiu” cu semnul distinctiv „Circumferința cu cruce înăuntru” (Anexa 12)³⁰.

La noile alegeri din 1 iunie 1930 s-au înscris în cursă doar trei concurenți electorali, cu unul mai puțin decât la alegerile din 5 februarie: Partidului Național Țărănesc cu două liste și Partidul Liberal cu o listă.

Pe listele electorale pentru participarea la alegerile județene din 1 iunie 1930, în cele 15 secții de votare au fost incluși 40.403 alegători. Au participat la alegeri 24.153 alegători ceea ce constituie 59,78% din numărul total al celor incluși în liste. Un număr considerabil de voturi – 1.050, au fost anulate, iar 287 declarate nule. Numărul voturilor legal exprimate a fost de 22.816.

²⁷ ANRM, f. 1581, inv. 4, d. 10, f. 41-41V, 42; Monitorul Oficial al Directoratului Ministerial Chișinău din 30 aprilie, 1930, p.1.

²⁸ ANRM, F. 1581, inv. 4, d. 10, f. 16.

²⁹ ANRM, F. 1581, inv. 4, d. 10, f. 18.

³⁰ ANRM, F. 1581, inv. 4, d. 10, f. 20.

În rezultatul scrutinului concurenței electorale au obținut următoarele rezultate:

- a) Lista nr. 1 – 9.616 voturi sau 42,15% din voturile legal exprimate;
- b) Lista nr. 2 – 8.287 voturi sau 36,32% din voturile legal exprimate;
- c) Lista nr. 3 – 4.913 voturi sau 21,53% din voturile legal exprimate (Anexa 13)³¹.

Potrivit ordonanței Directorul Ministerial al Directoratului Ministerial III Chișinău nr. 30 din 30 aprilie 1930, noii consilieri aleși, împreună cu cei de drept, trebuiau convocați de către Prefectul județului Cahul, pentru constituire, până în ziua de 1 Iulie 1930, în cazul când alegerile n-au fost contestate. În caz de contestare a alegerilor, convocarea consiliului județean pentru constituire, trebuia să se facă în termen de 15 zile de la respingerea contestațiilor³².

Ședința de constituire a Consiliului județean Cahul a fost convocată pentru data de 27 iulie 1930, ora 11.00. La ora 11.25, Prefectul județului Cahul Leonid Harteș a deschis ședința. Secretarul general al județului a făcut apelul consilierilor aleși și de drept și a constatat că erau prezenți toți consilierii aleși, iar dintre cei de drept lipseau Camil Sternatis, Dr. Hoiescu, Iacob Bohm, C. Chirovici și Dimitri Popov. Pentru ca ședința de constituire să fie considerată legală era suficientă prezența a jumătate plus unul din numărul total al consilierilor.

Deoarece norma legală prevedea că ședința de constituire a Consiliului județean trebuia să fie prezidată de cel mai în vârstă dintre consilieri până la alegerea Biroului consiliului județean, consiliul l-a desemnat pentru a exercita respectivele atribuții, cu majoritate de voturi, pe Senatorul D. Zaharia.

În conformitate cu art. 202 din Legea 167/1929, Consiliul a demarat procedura de examinare a cazurilor de incapacitate, nedemnitate și incapacitate a consilierilor județeni. Ascendenții și descendenții, frații și afinii de același grad, precum și rudele de-al treilea grad, potrivit normelor legale în vigoare la acel moment, nu puteau fi consilieri în același consiliu.

Consilierul Gherasim Antipas a declarat că fiind ales și consilier în comuna urbană nereședință Leova, optează pentru ultima. Consiliul a luat act de această declarație, precum și de faptul că, după D-l Antipas, urma să fie consilier supleantul Gh. Dedulescu de pe lista nr. 3.

Consilierul Dr. Solomon Lampolschi a declarat că fiind ales și Primar al orașului Leova, optează pentru demnitatea de primar. Consiliul a luat act de această declarație, precum și de faptul că supleantul următor de pe lista nr. 1, era Teodor Mărmăr.

Consilierul Mihail Gheorghiu, a informat Consiliul că consilierul județean Miron Gagauz Gh. 1, exercită funcția de încasator la comuna Cubei și astfel,

³¹ ANRM, F. 1581, inv. 4, d. 10, f. 24.

³² ANRM, f. 1581, inv. 4, d. 10, f. 9V; Monitorul Oficial al Directoratului Ministerial Chișinău din 30 aprilie, 1930, p. 1.

demnitatea de membru în consiliul județean, este în incompatibilitate cu cea de încasator, cerând invalidarea lui Miron Gagauz Gh. 1. Fiind întrebat de Președintele ședinței, consilierul Miron Gagauz Gh. 1 a recunoscut că este numit încasator și că optează pentru postul de încasator. Prefectul județului, voind să ofere explicații referitor la problema discutată a fost întrerupt de consilierul M. Gheorghiu, care a cerut Președintelui ședinței, să întrerupă intervenția Prefectului deoarece nu are dreptul să intervină³³. Consiliul a luat act de declarația consilierului Miron Gagauz Gh. 1 pe care l-a invalidat.

După aceasta, Președintele ședinței a anunțat că urmează să se valideze consilierii supleanții care urmează, potrivit listelor respective, astfel:

- în locul consilierului Gherasim Antipas, urma supleantului Gh. Dedulescu.

- în locul consilierului Dr. Solomon Lampolschi, urma supleantului Teodor Mârmâr. Ultimul, fiind prezent la ședință, a cerut cuvântul și a declarat că, fiind ales și consilier al comunei rurale Congaz, optează pentru respectiva demnitate. Această incompatibilitate era clar stipulată în art. 379 al Legii 167/1929 care prevedea că membrii consiliului sătesc și celui comunal nu puteau face parte și din consiliul județean. Consiliul a luat act de această declarație precum și de faptul că, în locul lui Teodor Mârmâr, urma de pe lista respectivă supleantul Grigore Bogoev.

- în locul consilierului Miron Gagauz Gh. 1, invalidat, urma Emil Herberg.

Consiliul a constat că toți supleanții care urmează să obțină mandatele de consilieri în locul celor care au optat pentru alte demnități și celor invalidați, se găsesc prezenți în ședință și i-a validat, fără obiecții.

În momentul inițierii procedurii de votare privind validarea mandatelor de consilieri județeni a supleanților nominalizați mai sus, consilierul Cristachi Andrian, a cerut cuvântul și a menționat că se procedează greșit atunci când, imediat după ce se invalidează un consilier, se declară ales următorul de pe lista supleanților respectivi, deoarece, art. 213 din Legea 167/1929, spune că nici o chestiune nu poate fi adusă în discuțiunea consiliului, dacă nu a fost cuprinsă în ordinea de zi, afară de cazul când ea a fost declarată ca urgență. În viziunea sa proclamarea ca și consilieri județeni a supleanților de pe listă trebuie să se facă la o altă ședință, pentru care să fie expres convocată.

Într-adevăr, potrivit articolului citat, nici o chestiune nu putea fi pusă în discuție la ședința consiliului dacă nu era inclusă în ordinea de zi, cu excepția cazurilor de urgență. Urgența se declara cu votul a două treimi din consilierii prezenți cu motivare în procesul-verbal din care să rezulte expres că întârzierea ar prejudicia județul sau interesul general al Statului. Consilierii județeni aveau dreptul

³³ E necesar de precizat că prefectul, în calitate de reprezentant al guvernului (sau un delegat al său), potrivit prevederilor articolului 220 al Legii 167/1929, putea să asiste la ședințele Consiliului județean. Prefectul județului putea cere cuvântul și oferi explicațiile necesare în toate problemele discutate, dar nu participa la votare. Prefectul putea cere să-i fie menționată părerea în procesul-verbal al ședinței.

de a cere, și consiliul putea hotărî, cu o majoritate simplă, doar intervertirea ordinii de zi a ședinței³⁴.

La obiecțiunea consilierului Cristachi Andrian, a ripostat consilierul C. Radulescu, care a constatat că cel dintâi s-a referit la capitolul „Funcționarea consiliului județean”, atunci când a cerut acest lucru, însă la ședința de constituire a consiliului, așa cum prevede ordinea de zi, chestiunea intră în cadrul acestui capitol trecut expres în lege la art. 201 și următoarele. A mai menționat că nu este nevoie de o nouă convocare deoarece Consiliul județean se putea întruni și singur pentru constituire, conform legii și fără să fi existat vreo ordine de zi. Considerând benefică ocuparea imediată a locurilor devenite vacante prin invalidări sau optări, de către supleanți, a cerut respingerea propunerii, întrucât, supleanții ar urma să obțină calitatea de consilieri și fără să fi existat vreo ordine de zi.

Cristachi Andrian, în replică, s-a referit la art. 124 din Legea electorală 1424/1926 susținând că procedura nu poate fi decât cea pe care a menționat-o. Poziția sa a fost susținută de consilierul Mihail Gheorghiu, care a susținut că se interpretează greșit Legea 167/1929, deoarece „astăzi, nu pot lua parte în ședință cei care au fost declarați consilieri județeni, în locul, celor invalidați. Consiliul nu poate decât să-i declare consilieri și atâta tot. Aceștia nu sunt decât niște spectatori și prezența lor în deliberările consiliului nu poate avea loc decât după ce vor fi convocați formal, pentru o nouă ședință”. M. Gheorghiu a mai afirmat că noii consilieri nu pot fi validați în ședință deoarece trebuie să se dea timp celorlalți consilieri, să cerceteze, dacă ei nu intră în vreunul din cazurile de incapacitate, nedemnitate sau incompatibilitate. Dânsul a citat art. 402 din Legea 167/1929 insistând asupra faptului că procedura ar trebui să se facă conform acestui articol. În final, a cerut admiterea incidentului și consemnarea în procesul verbal declarației sale.

Cerând cuvântul, consilierul Constantin Crețu, a explicat consiliului modul în care se fac validările în Parlament și a combătut afirmațiile consilierilor Gheorghiu și Andrian. A afirmat că județul a făcut cheltuieli enorme pentru organizarea alegerilor, efectuate în două rânduri, și face apel la consilieri să înceteze orice șicane, spre a se da puțință consiliului să lucreze pentru binele județului.

Consilierul Ilie Pârvu, a cerut încetarea discuțiilor, propunerea sa fiind acceptată. Președintele ședinței a pus la vot validarea noilor consilieri constatându-se că, nici unul din ei nu intră în cazurile de incapacitate, nedemnitate și incompatibilitate. Cu majoritatea de voturi, consiliul a validat și declarat consilieri județeni pe următorii supleanți: Gheorghe Dedulescu în locul lui Gherasim Antipas, Grigore Bogoev în locul Dr. Solomon Iampolschi și Emil Herberg în locul lui Miron Gagauz Gh. 1.

Potrivit normelor legale cei declarați validați trebuiau să depună, în

³⁴ Articolul 213 al Legii 167/1929.

prezența prefectului, jurământul, care avea următorul conținut: „Jur credință Regelui, supunere Constituției și legilor; jur să apăr și să sprijinesc interesele Țării”. Nici un membru al consiliului nu putea lua parte la deliberări până nu depunea jurământul³⁵. Procedura de depunere a jurământului consilierilor județeni, inclusiv și a celor trei validați, a avut loc în fața Preotului Ostapov, pentru creștini și a rabinului Mendel Tvetovat pentru mozaici și în prezența Prefectului.

Consilierii care nu se prezentau la depunerea jurământului sau care refuzau să-l depună, precum și cei care după depunerea jurământului lipseau fără motive de la 3 ședințe consecutive ale Consiliului județean în cursul unui an, erau declarați demisionați prin votul consiliului respectiv³⁶.

După depunerea jurământului și după validarea a două treimi din numărul consilierilor, potrivit art. 204 al Legii 167/1929, consiliul putea alege biroul consiliului județean, pe termen de un an, compus dintr-un președinte, doi vice-președinți, doi secretari și doi chestori.

Următoarea etapă a procesului de constituire a autorităților județene era alegerea, prin vot secret și cu majoritatea absolută a membrilor prezenți, a Delegației consiliului județean. În cazul neîntrunirii majorității necesare erau declarați aleși acei consilieri care au obținut cele mai multe voturi. În caz de paritate, era declarat ales cel mai în vârstă.

Mai întâi, Consiliul județean Cahul a ales, pentru o perioadă de 5 ani, președintele Delegației consiliului județean. În rezultatul alegerii, consilierul S. Botezatu a obținut 19 voturi, iar consilierul M. Gheorghiu 11 voturi. Obținând majoritatea voturilor S. Botezatu a fost declarat ales în funcția de Președinte al Delegației consiliului județean Cahul. Simion I. Botezatu s-a născut în anul 1900 în comuna Taraclia de Salcie, județul Ismail³⁷. Licențiat în drept al Universității din Iași 1924³⁸, Simion Botezatu a fost înscris în Baroul avocaților din Iași ca avocat stagiar în ziua de 7 iunie 1924, iar la 16 Iulie 1924 s-a transferat în Baroul avocaților din Cahul unde a exercitat profesiunea de avocat³⁹.

S-a procedat în același mod și la alegerea membrilor delegației consiliului județean. În rezultatul votării au fost constatate următoarele rezultate: consilierii V. Uzun, C. Rădulescu, Gh. Chirciu și A. Sprînceană au obținut câte 19 voturi, iar Stefan Draganov, N. Tracaliuc, Iohan Rompel și Cr. Andrian câte 11 voturi. Astfel, primii acumulând majoritatea de voturi necesară au fost proclamați aleși ca membri ai Delegației consiliului județean.

Au fost aleși și trei membri supleanți ai delegației consiliului județean, în

³⁵ Articolele 201 și 202 ale Legii 167/1929.

³⁶ Articolul 206 al Legii 167/1929.

³⁷ ANRM, F. 1581, inv. 4, d. 10, f. 26.

³⁸ ANRM, F. 1581, inv. 4, d. 10, f. 26.

³⁹ ANRM, F. 1581, inv. 4, d. 10, f. 27.

același mod ca și pentru celelalte alegeri. Consilierii I. Liubici, Gr. Covânea și Gh. Dedulescu care au obținut câte 19 voturi, au fost declarați aleși ca supleanți ai delegației consiliului județean Cahul.

În conformitate cu articolele 205 și 493 ale Legii 167/1929 au fost aleși 5 membri în Comisia de verificare, pe un perioadă de un an: C. Crețu, St. Dimitriu, I. Blum, V. Turlac și Rubin Gold.

În conformitate cu art. 61 din legea pentru Recrutarea Armatei au fost aleși 4 membri titulari și 4 supleanți, pentru fiecare plasă câte un titular și un supleant, care să facă parte din comisia de recrutare.

Consilierul Mihail Gheorghiu, a cerut să se consemneze în procesul verbal faptul că jurământul s-a luat colectiv tuturor consilierilor județeni și că au fost validați și proclamați consilieri, supleanți care au luat locul celor demisionați sau invalidați și care au optat înainte de a se depune jurământul.

Consilierul C. Rădulescu a citit o declarație semnată de consilierii județeni aleși pe lista nr. 3 a partidului liberal, care a fost atașată la actele constituirii consiliului județean.

La finalul ședinței, Președintele consiliului a informat consilierii că deși în ordinea de zi era prevăzută și alegerea de alte comisii speciale cerute de lege, totuși acestea nu se pot alege, deoarece administratorul financiar al județului nu poate preciza câte anume circumscripții de comisii de impuneri vor fi în tot județul, aceasta urmând a se stabili de Ministerul de Finanțe.

Fiind epuizată ordinea de zi, Președintele consiliului a declarat ședința închisă (Anexa 14)⁴⁰.

Este important de menționat că potrivit prevederilor articolelor 207 și 208 ale Legii 167/1929 Consiliul județean se întrunea în capitala județului, în localul propriu, în sesiunea ordinară, la 1 noiembrie și 1 martie a fiecărui an. Consiliul se întrunea de drept chiar și fără a fi convocat. În sesiunea de la 1 martie se alegea președintele și biroul consiliului județean pe termen de un an.

Consiliul județean se putea convoca în sesiuni extraordinare „ori de câte ori reclamau aceasta interesele județului, la convocarea președintelui delegației consiliului județean”. Acesta este dator să convoace consiliul județean și în cazul când a fost sesizat de a treia parte a membrilor consiliului județean.

Mai precizăm că potrivit prevederilor art. 204 al Legii 167/1929 orice alegere de președinte sau vice-președinte al Consiliului județean trebuia adusă îndată de către prefect la cunoștința Directorului Ministerial local și de acesta Ministerului de Interne (Anexa 15). Prin decizia nr. 149/7930 a Directoratului Ministerial III Chișinău S. Botezatu, Consilier în Consiliul județean Cahul a fost confirmat în funcția de Președinte al Delegației județene Cahul.

⁴⁰ ANRM, f. 1581, inv. 4, d. 10, f. 33-35V.

Prin ordinul nr. 8136/930 al Directorului Ministerial Chișinău s-a cerut depunerea jurământului de către membrii Delegației județene. În ziua de 12 octombrie 1930, în prezența prefectului județului Cahul și a preotului A. Ostapov au depus jurământul S. Botezatu, președinte și D. Rădulescu și V. Uzun, membri ai Delegației Consiliului județean Cahul (Anexele 16 și 17)⁴¹. Având în vedere faptul că, în ziua de 12 octombrie 1930, membrii Delegației Consiliului județean Cahul Gh. Chirciu și Al. Sprinceană nu au putut depune jurământul din cauza absenței motivate, procedura de depunere a jurământului a avut loc în data de 15 octombrie (Anexa 18)⁴².

Odată cu validarea consilierilor județeni și constituirea legală a organelor de conducere a Consiliului județean putem considera că epopeea alegerilor pentru consiliul județean din anul 1930 s-a finalizat.

Constatări finale:

A. În condițiile României întregite, odată cu extinderea dreptului la vot atât pentru bărbați cât și pentru femei, spațiul rural a devenit un câmp electoral atractiv pentru partidele politice, fiind considerat drept un furnizor stabil de voturi pentru candidații partidelor politice în alegerile parlamentare și locale. Prima confruntare electorală în condițiile unui spațiu electoral extins a avut loc în alegerile locale din februarie-martie 1930. La 5 februarie 1930 au avut loc alegeri în Consiliul județean Cahul.

B. Și după un deceniu de experiență electorală populația și actorii politici locali utilizau practici neconforme exigențelor legale.

C. Alegerile din 5 februarie pentru consiliul județean Cahul au fost invalidate și, de aceea, au fost organizate alegeri noi pentru ziua de 1 lunie 1930.

D. Partidului Național Țărănesc, marele câștigător al alegerilor locale la nivel național a reușit să se impună și în alegerile pentru Consiliul județean Cahul obținând 78,47 % din voturile valabil exprimate.

⁴¹ ANRM, f. 1581, inv. 4, d. 10, f. 39.

⁴² ANRM, f. 1581, inv. 4, d. 10, f. 40.

ANEXE

Anexa 1

Legea nr. 167 din 3 august 1929 pentru organizarea administrației locale⁴³**SECȚIA II Consiliul județean
E) Atribuțiunile consiliului județean****ART. 224**

Consiliile județene au inițiativa și decid în toate chestiunile de interes județean, în conformitate cu legea de față și legile speciale.

Sunt considerate de interes județean:

Votarea bugetului administrației județene, precum și a contribuției pentru bugetul asociației județene;

Administrarea capitalurilor și a averilor județului;

Achiziția și înstrăinarea averilor imobiliare și crearea fondurilor speciale, pentru trebuințele județului;

A hotărî impozitele și taxele necesare pentru satisfacerea trebuințelor județului, în conformitate cu dispozițiunile legilor;

Controlul gestiunii județene;

Pregătirea rapoartelor asupra chestiunilor de gospodărie județeană, pentru consiliul asociației județene;

Clădirea, cumpărarea și întreținerea localurilor proprii pentru autoritățile județului și serviciile dependințe, precum și ajustarea în acest scop a administrațiilor comunale rurale;

Crearea și întreținerea de școli speciale, potrivit legii asupra învățământului profesional, a școlilor de agricultură, de meserii și de industrie casnică;

Ajutorarea comunelor rurale pentru crearea și întreținerea școlilor comunale;

Combaterea boalelor epidemice și contagioase, precum și prevenirea și combaterea epizootiilor;

Ajutorarea comunelor rurale pentru angajarea obligatorie a medicului și moașei comunale;

Înființarea și întreținerea dispensariilor și a spitalelor pentru căutarea bolnavilor, a sanatoriilor pentru tuberculoși, precum și a azilelor pentru infirmi, săraci și copii găsiți;

Întreținerea în ospicii a alienaților din județ, înființarea caselor de patronaj și alte măsuri împotriva cerșitului și vagabondajului;

Măsuri, pentru îmbunătățirea rasei animalelor, organizarea stațiilor de

⁴³ Publicată în Monitorul Oficial nr. 170 din 3 august 1929.

montă cu reproducători de rassă;

Organizarea de expozițiuni și concursuri și acordarea de diplome onorifice și de premii în natură sau în bani, pentru încurajarea întreprinderilor individuale și cooperative, de tot felul;

Înființarea de muzee locale, de mașini și de unelte, de produse agricole și industriale în legătură cu trebuințele județului, sau fabricate ori produse în cuprinsul lui;

Construirea, întreținerea și plantarea drumurilor județene și vicinale, potrivit legilor de față;

Organizarea poștei rurale, construirea și întreținerea comunicațiilor telefonice în județ, în conformitate cu legea poștelor;

Stimulează înființarea și ajută întreținerea pepinierilor de arbori roditori și alți arbori pentru plantarea drumurilor și consolidarea terenurilor și coastelor, după localitate; lucrări de rectificare, canalizare, îndiguire sau pentru scurgerea apelor;

Îngrijirea pentru îmbunătățiri funciare sau agricole în județ;

Stimulează organizarea de stațiuni agronomice și de servicii pentru selecționarea semințelor, câmpuri de experiență, serviciile de agricultură și de sericicultură, uscătorii pentru legume și fructe;

Organizarea creditului popular, a caselor de economie, a băncilor populare, precum și a cooperativelor de cumpărare în comun, de desfacerea produselor locale și de consum;

Măsuri pentru prestația muncii, organizarea lucrărilor publice, a atelierelor de meserii, a azilurilor de noapte, a burselor, a birourilor de plasare;

Organizarea birourilor de consultație juridică și de acte de notariat pentru populația lipsită de mijloace;

Îngrijirea pentru aplicarea reformei agrare și organizarea noilor sate pentru cei împrăprietăriți;

Inițiativa și intervenția înaintea autorităților superioare în toate chestiunile de interes local.

ART. 225

Consiliul județean stabilește condițiunile în cari bunurile din domeniul privat al județului, sunt a se arenda, închiria sau exploata, potrivit legilor și condițiilor generale prescrise pentru bunurile de aceeași natură ale Statului, precum și condițiunile în cari diferitele lucrări județene pot fi date în întreprindere.

Avizează la mijloacele necesare pentru îndestularea nevoilor județului, fixează retribuțiunile personalului, întrucât acestea nu sunt hotărâte prin legi și regulamente.

Autoriză intentarea înaintea instanțelor judecătorești a proceselor județului.

În intervalul sesiunilor, autorizarea se va da de delegațiunea județeană.

Statuează asupra creării și a întreținerii drumurilor de legătură cu județele vecine.

În caz de neînțelegere între județe, fie asupra lucrărilor în sine, fie a sarcinilor ce sunt de purtat de fiecare județ, chestiunea se hotărăște de comitetul local de revizuire, cu drept de recurs la Ministerul Lucrărilor Publice, care hotărăște, luând avizul motivat al consiliului tehnic superior.

Hotărăște clasarea și declasarea drumurilor vicinale și județene, potrivit dispozițiilor legii drumurilor.

Hotărăște asupra contribuțiilor județului pentru lucrările de utilitate comună a județelor asociate, precum și asupra contribuțiilor județului pentru lucrări ce s'ar executa pe cale de asociațiuni particulare.

Hotărăște asupra înființării și desființării târgurilor, bâlciurilor sau iarmaroacelor din comunele urbane sau rurale, precum și asupra schimbării zilelor în cari se țin, luând în această privință avizul Ministerului de Industrie și Comerț, care în prealabil va cere și părerea Camerei de comerț respectivă. În cazuri speciale, cari privesc ordinea sau sănătatea publică, directorul ministerial poate suspenda târgurile sau bâlciurile cu avizul comitetului local de revizuire.

Deliberează asupra tuturor chestiunilor asupra cărora Guvernul sau autoritățile constituite i-ar cere avizul.

ART. 226

Consiliul județean numește pe toți funcționarii superiori ai administrațiunii județene. Pentru funcționarii de specialitate se vor respecta normele legilor lor organice.

ART. 227

Consiliul poate însărcina pe unul sau mai mulți dintre membrii săi de a aduna la fața locului informațiunile de cari ar avea trebuință, în marginea atribuțiunilor sale.

El poate corespunde cu autoritățile constituite și cu funcționarii publici pentru a dobândi asemenea informațiuni.

Dacă, după două cereri constatate prin corespondență, vreo autoritate administrativă subalternă n'ar fi urmat a da informațiunile cerute, consiliul poate delega pe unul sau mai mulți din membrii săi pentru a le dobândi la fața locului, pe cheltuiala zisei autorități, afară de cazurile în cari s'ar dovedi că întârzierea nu a provenit din vina acesteia.

Consiliul județean desemnează pe oricare din membrii săi pentru a îndeplini îndatoririle pe cari legile administrative, de finanțe, civile sau militare, le pun în sarcina membrilor consiliilor județene.

În caz când membrul delegat de consiliu pentru una, din aceste însărcinări va fi împiedicat din orice cauză de a-și îndeplini misiunea și sesiunea consiliului va fi închisă, președintele delegațiunii are dreptul de a desemna pe oricare altul din

membrii consiliului județean, până la cea mai apropiată întrunire a consiliului și, în caz de dizolvare, pe un membru al delegațiunii, iar dacă și delegațiunea va fi dizolvată, președintele comisiunii interimare va delega pe un membru al comisiunii și, la nevoie chiar pe un cetățean dintre cei mai în măsură a exercita mandatul.

ART. 228

Consiliul județean întocmește atât regulamentele necesare pentru dezbaterile și lucrurile sale, cât și pentru funcționarea serviciilor județene.

Pentru a asigura executarea lor, el poate statornici pedepse până la 5.000 lei, dacă asemenea pedepse nu sunt hotărâte prin legi speciale.

ART. 229

Regulamentele întocmite de consiliul județean pot avea de obiect următoarele chestiuni:

1. Organizarea serviciilor județene.
2. Măsuri de pază împotriva incendiilor pentru depozite de materii inflamabile și explozibile; pentru organizația pompierilor rurali și județeni și a asociațiilor cetățenești obligatorii pentru stingerea incendiilor.
3. Salubritatea publică, măsuri pentru curățirea piețelor, străzilor, heleșteelor, canalurilor.
4. Pentru întreținerea drumurilor, podurilor, vadurilor.
5. Pentru stabilirea taxelor, pentru folosința automobilelor, trăsurilor și altor vehicule pentru cărăușie.
6. Măsuri sanitare pentru locuințe, stabilimente publice, hanuri, restaurante, cârciumi, prăvălii de alimente, abatorii.
7. Pentru orânduiala târgurilor și a iarmarocelor.
8. Pentru cotitul vaselor și asigurarea exactității măsurilor pentru cereale, lemne și alte mărfuri.
9. Măsuri de precauțiune împotriva accidentelor ce se pot ivi la întrebuințarea mașinilor agricole și altele.
10. Asupra tuturor celorlalte chestiuni cari, după legea de față sau alte legi, intră în competența administrațiunii județene.

Consiliul județean va cere și avizul comisiunii administrative a județului asupra regulamentelor cari vor fi supuse deliberărilor sale.

ART. 230

Consiliul județean are în deosebi următoarele însărcinări:

1. A aduna toate informațiunile ce i-ar cere consiliul asociațiunii județene sau autoritățile superioare.
2. A delega câte un membru, de fiecare cerc de recrutare care să participe la ședințele comisiunii de recrutare și a consiliului de revizuire.
3. A alcătui lista cetățenilor din județ, cari pot fi jurați în sesiunile, Curții cu juri.

4. A-și da avizul asupra limitelor comunelor rurale.

ART. 231

Consiliile județene, pot exprima dorințele asupra tuturor chestiunilor de interes local.

Le este interzis să facă sau să publice protestări, proclamațiuni sau adrese cu caracter politic.

* * *

Anexa 2

**Adresa Prefecturii Județului Cahul către Directorul Ministerial din Chișinău
însoțită de copia procesului verbal din 7 Februarie 1930
al Biroului Electoral Central Județean Cahul**

PREFECTURA JUDEȚULUI CAHUL
SERVICIUL JUDEȚEAN
Nr. 1590
1930, Luna Februarie, Ziuă 8

DOMNULE DIRECTOR MINISTERIAL

Ca urmare la raportul nostru telegrafic Nr.1590 de astăzi, avem onoare a vă înainta copie după procesul verbal din 7 Februarie a.c, al Biuroului Electoral Central Județean din acest județ.

PREFECT *Semnat indescifrabil*
Șeful Serviciului *Semnat indescifrabil*

DOMNIEI SALE
D-LUI DIRECTOR MINISTERIAL Chișinău

ANRM, f. 1581, inv. 4, d. 10, f. 2.

* * *

Anexa 3

Procesul-verbal al Biroului Electoral Central județean Cahul din 7 Februarie 1930

Biuroul Electoral Central Județean din Județul Cahul
Proces – verbal
Anul 1930, luna februarie, ziua 7

Noi, Dimitrie Tiron – Președintele Biuroului Electoral Central Județean, din Județul Cahul, având ca asesor pe D-l Ioan V. Leondary Judecător de ședință la Tribunalul Cahul și asistat fiind de d-l Pantazy Terzi – ajutor Grefier, însărcinat cu lucrările biuroului Electoral.

În conformitate cu dispozițiunile art. 400 din legea pentru organizarea administrației locale, procedând la totalizarea rezultatelor obținute la cele 15 secțiuni de votare din circumscripția electorală a acestui Județ, ce au funcționat pentru alegerea consiliului județean ce a avut loc în ziua de 5 februarie a.c. rezultatul este următorul, după cum se poate vedea și din tabloul anexat:

Numărul alegătorilor înscriși 40.471

Numărul buletinelor declarate nule la prezentare 359

Numărul de voturi obținute de lista Nr. 1 a partidului Național Țărănesc de sud Președinția D-lui Iuliu Maniu cu semnul circumferința 6.065

Numărul voturilor obținute de lista Nr. 2 a Partidului Național Liberal cu semnul o linie verticală, tăiată la ambele capete cu câte o linie orizontală. 4.243

Numărul de voturi obținute de linia Nr. 3 a Partidului Național Țărănesc de sub Președinția D-lui Iuliu Maniu cu semnul coasa 9.578

Numărul voturilor obținute de lista Nr. 4 cu semnul secera 9.510

În conformitate cu dispozițiunile art.401 din legea pentru organizarea administrației locale procedând la aflarea procentului care dă dreptul la participarea distribuirii mandatelor, rezultatul este următor:

Numărul voturilor valabil exprimate fiind de 30.807

Lista nr. 1 are un procent de 19,69%

Lista nr. 2 " " " " " " " " 13,77%

Lista nr. 3 " " " " " " " " 31,08%

Lista nr. 4 " " " " " " " " 30,86%

Intru cât lista nr. 1 și 2 nu au procentul de 20% urmează a fi excluse din rândul listelor cărora urmează să se repartizeze cele 30 mandate atribuite pentru Județul Cahul.

Procedând la aflarea procentului care dă drept la repartizarea celor 30 mandate rezultatul e următorul: (f. 3)

Lista Nr. 3 are un procent de 50 % – 17 %

Lista Nr. 4 " " " " " " " " 49 % – 82 %, sau aceste cifre repartizate în întregi

sunt pentru:

Lista Nr. 3 – 50 %

Lista nr. 4 – 50 %, cea ce repartizat la cele 30 mandate revine listei Nr. 3 – 15 mandate, listei Nr. 4 – 15 mandate.

Față de aceste rezultate se desemnează ca aleși următorii candidați ai listei Nr. 3:

- 1) Zaharia Dumitru
- 2) Loran Nicolae
- 3) Ganev Nicolae
- 4) Crețu Constantin
- 5) Murzin Diomid
- 6) Dimitriu Ștefan
- 7) Gagauz Miron
- 8) Mola Gheorghe
- 9) Bogoev Grigore
- 10) Peev Petre
- 11) Nancev Ananie
- 12) Blum Iohanes
- 13) Caragheaur Gheorghe
- 14) Baljic Isidor
- 15) Rusu Hicolae |

Se desemnează ca aleși următorii candidați ai listei Nr. 4:

- 1) Simion Botezatu
- 2) Ilie Pârvu
- 3) Doctor Solomon Iampolschi
- 4) Ion Vișinovschi
- 5) Mihail Borodache
- 6) Alexandru Protodiaconov
- 7) Ion Liubici
- 8) Ion Sizov
- 9) Grigore Covânea
- 10) Arsene Palade
- 11) Moise Sârghi
- 12) Anton Mincev
- 13) Trifan Răileanu (f. 3V)
- 14) Ion C. Ghețiu
- 15) Ion Gh. Varaniță

Se desemnează supleanți ai listei Nr. 3 următorii candidați:

- 1) Pârvan Vasile
- 2) Vicol Ion

- 3) Socolovschi Alexandru
- 4) Uzun Vasile
- 5) Reaboi Ilie
- 6) Ceavdar Teodor
- 7) Dermengi Stefan
- 8) Vilschi Hainrich
- 9) Petre Cojocar
- 10) Poev I. Nicolae
- 11) Teodor Mârmâr
- 12) Voinschi D. Ilie
- 13) Dima Alexandru
- 14) Teper Iosif
- 15) Puiu I. Ion

Se desemnează supleanți ai listei Nr, 4 următorii candidați:

- 1) Andrei Dimidov
- 2) Grigore Soloviev
- 3) Vasile Grosu
- 4) Vasile Hușciuc
- 5) Ignat Vodnic
- 6) Florea Valicu
- 7) Timofte Codreanu
- 8) Iacob Crețu
- 2) Ion A. Breabăn
- 10) Safon Galchin
- 11) Ilie Crestincov
- 12) Andrei Nistorenco
- 13) Alistar Bulavin
- 14) Ilie Corolenco
- 15) Lazar Marcov

Pentru care s-a încheiat prezentul proces verbal care se atașează la dosarul cu rezultatul alegerilor din circumscripția electorală a Județului Cahul și care se va înainta D-lui Președinte al Comitetului (f. 4) local Chișinău conform dispozițiilor art. 403.

Copie de pe prezentul proces verbal se va înainta D-lui Prefect al Județului Cahul.

Președinte (ss) D. Tiron
Asesor (ss) Ion V. Leondary
Secretar (ss) P. Terzi (f. 4V)

* * *

Anexa 4

**Nota Comitetului local de revizuire Chișinău
adresată Directorului Ministerial al Basarabiei Chișinău la 4 martie 1930**

Comitetul local de revizuire
Chișinău
No 280
1930, Luna Martie, ziua 4

DOMNULE DIRECTOR

Am onoare a vă comunica că acest Comitet prin deciziunea No 3 din 21 februarie a. c. a admis contestațiunea făcută contra alegerii de la 5 Februarie 1930 a Consiliului județean Cahul și a invalidat acea alegere.

Contra acestei deciziuni intimații în contestație, adică aleși, au declarat apel în ziua de 1 Martie 1930.

Președinte S.I. *Semnătură indescifrabilă*

Referent *Semnătură indescifrabilă*

Dsale

D-lui Director Ministerial al Basarabiei Chișinău

ANRM, f. 1581, inv. 4, d. 10, f. 5.

* * *

Anexa 5

Adresa Prefecturii Județului Cahul către Ministrul de Interne din 31 martie 1930

PREFECTURA JUDEȚULUI CAHUL
SERVICIUL JUDEȚEAN
Nr. 4911
1930, Luna Martie, Ziua 31

DOMNULE MINISTRU

Comitetul Central de Revizuire, prin ordinul Nr. 617/930, ne încunoștințează că, apelul contra deciziunii Comitetului Local de Revizuire, prin care s-a admis contestația contra alegerilor județene a fost respinsă și deci urmează să facem noi alegeri.

Pentru ca și aceste alegeri să nu fie lovite de vre-un vițiu de formă, avem onoare a vă ruga să bine voiți a dispune, să se defere cazul autorității tutelare, pentru a hotărî dacă noi putem considera repetarea alegerilor județene, în

condițiunile celor arătate la art. 537, urmând de aci, ca să se dea de către Minister ordonanța de convocarea Corpului Electoral județean.

Dacă nu vor fi considerate ca noi alegeri, atunci să se precizeze dacă, conform art. 388 din aceeași lege, convocarea urmează să se facă de către D-I Director Ministerial.

În orice caz, vă rugăm a dispune ca această chestiune să fie soluționată cât mai urgent posibil de către autoritatea tutelară, pentru ca la o eventuală contestație, pe această chestiune, să avem câștigată aceasta instanță.

PREFECT *Semnat indescifrabil*
Șeful Serviciului *Semnat indescifrabil*

D-SALE
DOMNULUI MINISTRU DE INTERNE București

ANRM, f. 1581, inv. 4, d. 10, f. 8.

* * *

Anexa 6

**Nota Direcției Administrației Generale și Locale a Ministerului de Interne
adresată Directorului Ministerial Local III Chișinău (Nr. 1972 J din 2 aprilie 1930)**

Ministerul de Interne
Direcțiunea Ad-ției Generale și Locale
Nr. 1972 J – 2 Apr 1930

Domnule Director Ministerial,

Avem onoarea a vă înainta, aci alăturat, în original raportul Prefecturii județului Cahul Nr. 4911/930, prin care aduce la cunoștința Ministerului, că Comitetul Central de Revizuire, a respins apelul contra deciziei comitetului local de revizuire, prin care s-a admis contestația contra alegerilor județene, deci urmează a se face noi alegeri.

În consecință, avem onoarea a vă ruga ca potrivit art. 388 din legea de organizare a Administrației locale, să dispuneți facerea.

Domnului Director Ministerial Local III Chișinău

ANRM, f. 1581, inv. 4, d. 10, f. 7.

* * *

Anexa 7

**Adresa Președintelui Comitetului central de revizuire
către Directorul Ministerial 3 Chișinău din 29 aprilie 1930**

PREȘEDINTELE
COMITETULUI CENTRAL DE REVIZUIRE
Nr. 191
1930, Luna Aprilie, Ziua 29

DOMNULE DIRECTOR MINISTERIAL,

La adresa Dvs cu no. 1364/1930, am onoare a vă răspunde, că prin deciziunea Comitetului central de revizuire, secția I, no. 3 din 12 Martie 1930, s-a respins apelul relativ la alegerile județene Cahul, ca nefondat.

PREȘEDINTE *Semnătură indescifrabilă*
Prim referent *Semnătură indescifrabilă*

DOMNULUI DIRECTOR MINISTERIAL Chișinău

ANRM, f. 1581, inv. 4, d. 10, f. 12.

* * *

Anexa 8

**Telegrama Ministrului de Interne Theodor C. Marinescu
adresată Directorului Ministerial 3 Chișinău din 30 aprilie 1930**

Rog conformați-vă ordinului ministerului nr. 1972 din 2 aprilie a.c. și dispuneți potrivit art. 388 din legea pentru organizarea administrațiunii locale convocarea corpului electoral pentru alegerea consiliului județean Cahul, a cărei alegere a fost invalidată, neapărat până la 1 iunie 1930.

Ministru de Interne Theodor C. Marinescu

ANRM, f. 1581, inv. 4, d. 10, f. 11.

* * *

Anexa 9

**Ordonanța Directorul Ministerial al Directoratului Ministerial Chișinău
Nr. 30 din 30 Aprilie 1930**

Noi, Directorul Ministerial al Directoratului Ministerial III Chișinău, având în vedere ordinul Ministerului de Interne Nr. 1972/1930 prin care ne face cunoscut că Comitetul Central de Revizuire respingând apelul făcut împotriva deciziei Nr. 3/930 a Comitetului local de Revizuire Chișinău care a invalidat alegerile județene de la Cahul urmează a se efectua noi alegeri;

Având în vedere dispozițiile art. 197 din Legea pentru organizarea administrației locale precum și tabloul anexă Nr. 2 al Înaltului Decret Regal No. 4036 din 7 Decembrie 1929, publicat în Monitorul Oficial No. 274 din 9 Decembrie 1929;

Văzând și dispozițiile art. 388, 399, 201, 203, și 404 din Legea pentru organizarea administrației locale, precum și art. 72 și 73 din legea electorală pentru adunarea deputaților și senat.

Dispunem:

Alegătorii județeni din județul Cahul, sunt convocați pentru ziua de 1 Iunie 1930, pentru efectuarea alegerilor județene urmând să aleagă un număr de 30 consilieri județeni.

Votarea va începe la ora 7 dimineața și va continua până la ora 20 cu o întrerupere de 2 ore în timpul mesei. În cazul când la acea oră se vor mai găsi alegători prezenți pentru a vota, votarea va continua fără întrerupere, până ce toți alegătorii prezenți vor fi votat.

În nici un caz votarea nu va putea trece de ora 8 a dimineții zilei următoare, când scrutinul va fi închis în orice caz.

Votarea se va face în localurile secțiilor de votare fixate și afișate cu 15 zile înainte de data alegerilor.

Au dreptul la vot toți alegătorii bărbați și femei înscriși în noile liste electorale, întocmite potrivit noii legi și rămase definitive.

Cărțile de alegători se vor elibera de la primăriile comunelor respective până la trei zile înainte de alegeri, iar după acest timp și în ziua de alegeri, de la localul judecătoriilor cărora aparțin alegătorii.

Nimeni nu are voie a intra înarmat în zona localului de vot, a face propagandă prin strigări, nici a constitui aglomerațiuni.

În ziua de alegeri toate debitele de băuturi spirtoase din zona de votare vor fi închise.

Penalitățile prevăzute de legea electorală pentru Corpurile legiuitoare, în ce privește asigurarea secretului votului și prevenirea fraudelor electorale, sunt aplicabile și la alegerile județene.

Noii consilieri aleși, împreună cu cei de drept, se vor convoca de către D-I

Prefect al județului, pentru constituire, până în ziua de 1 Iulie 1930, în cazul când alegerile n-au fost contestate.

În caz de contestație, convocarea consiliului județean pentru constituire, se va face în termen de 15 zile de la respingerea contestațiilor.

Serviciul internelor din acest Directorat este însărcinat cu aducerea la îndeplinire a prezentei ordonanțe.

Data la Chișinău, astăzi 30 Aprilie 1930.

Director Ministerial,

Subsecretar de Stat D. Moldovanu.

No. 30.

ANRM, f. 1581, inv. 4, d. 10, f. 41-41V, 42.

Monitorul Oficial al Directoratului Ministerial Chișinău din 30 aprilie, 1930, p.1.

* * *

Anexa 10

LISTA Nr. 1

**de candidații Partidului Național Țărănesc, din județul Cahul,
depusă în vederea alegerilor județene ce urmează a se efectua în ziua de 1 iunie
1930, cu semnul distinctiv coasa și secera încrucișate**

1. Zaharia Dumitru Preot din Lărguța
2. Botezatu Simion din Cahul
3. Dumitriu Ștefan din Baimaclia
4. Dr. Iampolschi Solomon din Leova
5. Crețu Constantin din Găvănoasa
6. Pârvu Ilie Țiganca
7. Iohanes Blum din Alexandru cel Bun
8. Ion Liubici din Cahul
9. Turlac Ion Vasile din Chirutnea
10. Grigore Covânea din Leova
11. Gagauz Miron Gheorghe din Cubei
12. Gheorghe Chirciu in Vulcănești
13. Vasile Uzun din Larga
14. Mârmâr I, Teodor in Beșalma
15. Bogoev P. Grigore din Taraclia
16. Emil Herberg din Baimaclia
17. Curdoglo Dumitru Ion din Baurci
18. Ion Chioibaș din Ciomai-Musait
19. Moise Sârghi din Leova

20. Rusu V, Nicolae din Mingir
21. Varanița Gh. Ion 1 din Mingir
22. Nancov Ananie din Cubei
23. Stefan Milcanov din Bulgarica
24. Ghețiu C. Ion din Cahul
25. Grigore Avram din Cociulia
26. Dumitrie Bufteag din Tomai
27. Zaharia A. Marin din Brâzna
28. Anton Mincev
29. Ignat Vodnic
30. Tănase Balaban

Secretarul Cons. Județean *Semnătură indescifrabilă*

ANRM, F. 1581, inv. 4, d. 10, f. 16.

* * *

Anexa 11

LISTA Nr. 2

de candidații Partidului Național Țărănesc din jud. Cahul, depusă în vederea alegerilor județene, ce urmează a se efectua în ziua de 1 iunie a.c., semn distinctiv „Inelul”

1. Loran Nicolae din Cahul
2. Cernoivanenco Gheorghe din Cahul
3. Galchin P. Safron din Cahul
4. Mihailiuc Gheorghe din Taraclia de Salcie
5. Axentie Vasile din Taraclia de Salcie
6. Gospodinov T. Gheorghe din Trifești
7. Hangaru D. Gavrilă din Largața
8. Nichita I. Teodor din Largața
9. Pascal D. Stefan din Largața
10. Starciuc P. Ion din Largața
11. Vicol P. Teodor din Largața
12. Cozma I, Vasile din Largața
13. Vlaicu I. Vasile din Largața
14. Vicol T. Constantin din Largața
15. Bahrin Gr. Teodor din Largața
16. Botezatu I. Nicolae din Largața
17. Caitaz M. Vasile din Largața

18. Lupu G. Grigore din Largața
19. Vlaicu I. Gheorghe din Largața
20. Luca I. Gheorghe din Largața
21. Zaharia St. Vasile din Largața
22. Ciolacu Haralambie Pavel din Largața
23. Vârlan V. Stefan din Largața
24. Duca P. Gheorghe din Largața
25. Pavel Solonar din Cahul
26. Iacobenco Spiridon din Taraclia de Salcie
27. Cozma M. Nicolae din Largața
28. Bahrin P. Nistor din Largața
29. Isac I. Ilie din Largața
30. Bucur 1, Alexandru din Largața

Secretar G-L al Consiliului Jud. *Semnătură indescifrabilă*

ANRM, F. 1581, inv. 4, d. 10, f. 18.

* * *

Anexa 12

LISTA Nr. 3

de numele și prenumele candidaților în vederea alegerilor județene de la 1 iunie 1930, depusă la Tribunalul Cahul, în ziua de 12 mai 1930, în frunte cu D-l Mihail Gheorghiu, având semnul „circomferința cu cruce înăuntru”.

1. Mihail Gheorghiu
2. Cristache Andrian
3. Anton Lefter
4. Ion Lungu
5. Ion Panța
6. D. Prozorov
7. Johan Rompel
8. Stefan Draganov
9. Al. Sprinceană
10. N. Trocaliuc
11. Marinciu David
12. Ianchel Podcaminer
13. Gh. Gr. Caraiseni
14. Gr. Sevcenco
15. Gr. Tutu

16. Al. Afteni
17. Nicolai Cobeț
18. V. Pavlioglu
19. Mihail Carp
20. Nichifor V. Cairac
21. Hristofor Hlibiciuc
22. D. Duca
23. Mihail Cimișliu
24. Eduard Clauss
25. Ivan Crasnev
26. Anton Ialama
27. N. Cerven
28. Pașalî Constantin
29. N. Chirciu
30. Efim Stefan Terzi

Secretar G-L al Cons. Jud. *Semnătură indescifrabilă*

ANRM, F. 1581, inv. 4, d. 10, f. 20.

* * *

Anexa 13

Rezultatele alegerilor pentru Consiliul Județean Cahul din 1 iunie 1930

Tablou
de rezultatul alegerilor efectuate la 1 iunie 1930, pentru Consiliul Județean Cahul

Nr.	Secția	Înscriși	Votanți	Anulate	Nule	Lista Nr. 1 Guvern	Lista Nr. 2 Gheorghiu	Lista Nr. 3 Partidul Liberal
1	Cahul 1	2965	1442	31	100	683	363	265
2	Cahul 2	2885	1008	3	8	306	425	236
3	Vulcănești	2969	1503	55	35	772	366	275
4	Cubei	2703	1995	228	4	463	1101	199
5	Tatar Copceac	1622	1232	27	6	407	655	137
6	Taraclia	2147	1727	153	4	960	455	155
7	Cazaclia	2652	1697	53	5	543	615	481
8	Albota	2559	1309	66	14	755	494	180
9	Congaz	2711	1774	26	-	312	1080	356
10	Baimaclia	2967	1646	39	6	901	418	282
11	Gotești	2970	1497	16	6	522	701	252
12	Vișinești	2988	1741	53	24	574	626	464
13	Leova	2902	2097	111	9	930	353	694

14	Cazangic	2585	1265	37	11	473	377	367
15	Mingir	2778	2020	122	55	1015	258	570
Total		40403	24153	1050	287	9616	8287	4913

ANRM, F. 1581, inv. 4, d. 10, f. 24.

* * *

Anexa 14

**Procesul-verbal al ședinței de constituire a Consiliului județean Cahul
din 27 iulie 1930**

ROMÂNIA
CONSILIUL JUDEȚEAN AL JUD. CAHUL
ȘEDINȚA DE CONSTITUIRE DE LA 27 IULIE 1930
PROCES - VERBAL
Nr. 1

Astăzi 27 Iulie 1930, ora 11, fiind zi hotărâtă pentru constituirea consiliului județean al jud. Cahul, D-l Leonid Hartea, Prefectul județului, deschide ședința la ora 11 și 25.

D-l Secretar G-l al județului face apelul D-lor consilieri aleși și de drept și se constată că sunt prezenți toți D-nii consilieri aleși, iar dintre cei de drept lipsesc D-nii: Camil Sternatis, Dr. Hoiescu, Iacob Bohm, C. Chirovici și Dimitri Popov.

Se procedează la desemnarea Președintelui de vârstă, care va prezida ședința până la alegerea biroului și prin ridicare de mâini este desemnat D-l Senator D. Zaharia, cu majoritate de voturi.

În conformitate cu art. 202 din legea pentru Organizarea Ad-țiunii locale, consiliul procedează la cercetarea cazurilor de incapacitate, nedemnită și incapacitate a consilierilor județeni.

D-l Consilier Gherasim Antipas, face declarațiunea că, fiind ales ca consilier la comuna urbană nereședință Leova, optează pentru aceasta din urmă demnitate.

Consiliul ia act de această declarație, precum și de faptul că, după D-l Antipas, urmează să treacă ca consilier supleantul Gh. Dedulescu de pe lista Nr. 3.

D-l consilier Dr. Solomon Iampolschi, face de asemeni declarația că fiind ales Primar al orașului Leova, optează pentru aceasta din urmă demnitate.

Consiliul ia act de această declarație, precum și de faptul că, supleantul următor a trece ca consilier județean, de pe lista Nr. 1, este D-l Teodor Mârmâr.

D-l consilier Mihail Gheorghiu, aduce la cunoștința consiliului că, D-l consilier județean Miron Gagauz Gh. 1, se găsește în funcțiunea de încasator la com.

Cubei și deci demnitatea de membru în consiliul județean, este incompatibilă cu cea de încasator. Cere invalidarea D-lui Miron Gagauz Gh. 1. (f. 33)

Întrebat de D-I Președinte, D-I consilier Gagauz recunoaște că este numit încasator și că optează pentru postul de încasator.

D-I Prefect al județului voind a da unele explicațiuni în această privință, este întrerupt de D-I Consilier M. Gheorghiu, care cere D-lui Președinte de vârstă, să oprească pe D-I Prefect de a vorbi, de oare ce nu are cuvânt.

Consiliul ia act de declarația D-lui consilier Miron Gagauz Gh. 1 pe care îl invalidează.

După aceasta D-I Președinte de vârstă anunță că urmează să se valideze și să se proclame consilieri supleanții cărora le vine rândul, pe listele respective, după cum urmează:

În locul D-lui consilier Gherasim Antipas, urmează să treacă D-I supleant Gh. Dedulescu.

În locul D-lui consilier Dr. Solomon Iampolschi, urmând să treacă D-I supleant Teodor Mârmâr, acesta aflându-se în ședință, se ridică și cerând cuvântul declară că, fiind ales și consilier al com. rurale Congaz, optează pentru această din urmă demnitate.

Consiliul ia act de această declarațiune, precum și de faptul că, în locul D-lui Supleant Teodor Mârmâr, urmează de pe lista respectivă D-I Grigore Bogoev.

În locul D-lui consilier Miron Gagauz Gh. 1, invalidat, urmează să treacă ca consilier județean D-I supleant Emil Herberg.

Consiliul constată că toți D-nii supleanți care urmează să treacă ca consilieri în locul, celora care au optat pentru alte demnități și celor invalidați, se găsesc prezenți în ședință și îi identifică, ne făcându-se nici o obiecțiune asupra acestor identificări.

Voind să se pună la vot validarea și declararea ca consilieri județeni a acestor supleanți, D-I consilier Cristachi Andrian, cere cuvântul care i se dă.

D-sa spune că, greșit se procedează, atunci când, imediat după ce se invalidează un consilier, se declară ales următorul de pe lista supleanților respectivi, de oare ce, art. 213 din legea pentru Organizarea Administrațiunii locale, spune că nici o chestiune nu poate fi adusă în discuțiunea consiliului, dacă nu a fost cuprinsă în ordinea de zi, afară de cazul când ea a fost declarată ca urgentă.

Spune că, proclamarea ca consilieri județeni a supleanților de pe listă trebuie să se facă la o altă ședință, pentru care să fie expres convocată. (f. 33V)

La această obiecțiune, cere cuvântul D-I consilier C. Radulescu, care spune că, D-I consilier Andrian s-a referit la capitolul „Funcționarea consiliului județean”, atunci când a cerut acest lucru, însă astăzi, când se procedează la constituirea consiliului, așa cum prevede ordinea de zi, chestiunea intră în cadrul acestui capitol trecut expres în lege art. 201 și următorii. Mai spune că, nu este nevoie de o nouă

convocare. Consiliul se putea întruni și singur pentru constituire, conform legii și fără să fi existat vre-o ordine de zi.

Considerând ca bine ocuparea imediată a locurilor devenite vacante prin invalidări sau optări, de către supleanți, cere respingerea incidentului, întru cât, supleanții ar urma să între ca consilieri și fără să fi existat vre-o ordine de zi.

D-l consilier Cristachi Andrian, în replică, se referă la art. 124 din legea, electorală și susține totuși că procedura nu poate fi decât aceea pe care a arătat-o D-sa.

La incidentul ridicat de D-l consilier Cristachi Andrian se asociază și D-l consilier Mihail Gheorghiu, care spune că greșit se interpretează legea pentru organizarea Ad-țiunii locale, de oare ce astăzi, nu pot lua parte în ședință cei care au fost declarați consilieri județeni, în locul, celor invalidați.

Consiliul nu poate decât să-i declare consilieri și atâta tot. Aceștia nu sunt astăzi decât niște spectatori și prezența lor în deliberările consiliului nu poate avea loc decât după ce vor fi convocați în formă, pentru o nouă ședință.

D-sa arată că noii consilieri nu pot fi validați astăzi, de oare ce trebuie să se dea timp celorlalți consilieri, să cerceteze, dacă ei nu întră în vre-unul din cazurile de incapacitate, nedemnitate sau incompatibilitate. Citează art. 402 din legea pentru organizarea Ad-țiunii locale și spune că procedura ar trebui să se facă conform acestui articol.

Termină cerând admiterea incidentului și de a se consemna în procesul verbal această declarație.

Cerând cuvântul, D-l Consilier C-tin Crețu, explică consiliului modul de cum se fac validările și în Parlament, și combate cele spuse de D-nii consilieri Gheorghiu și Andrian. D-sa arată, că județul a făcut cheltuieli enorme pentru aceste alegeri, efectuate în două rânduri, și face apel la (f. 34) D-nii consilieri ca să înceteze orice șicane, spre a se da puțină consiliului să lucreze pentru binele județului.

D-l consilier Ilie Pârvu, cere închiderea discuției care se admite.

D-l Președinte de vârstă, pune la vot validarea noilor consilieri constatându-se că, nici unul din ei nu întră în cazurile de incapacitate, nedemnitate și incompatibilitate, prin ridicarea de mâini și cu majoritatea de voturi, consiliul validează și declară consilieri județeni pe următorii D-ni supleanți:

Pe D-l Gheorghe Dedulescu în locul D-lui consilier Gherasim Antipas.

Pe D-l Grigore Bogoev în locul D-lui consilier Dr. Solomon Lampolschi.

Pe D-l supleant Emil Herberg în locul D-lui consilier Miron Gagauz Gh. 1.

Se procedează apoi la luarea jurământului consilierilor județeni, inclusiv și a celor trei validați.

Jurământul se ia de către Sf. Sa Preotul Ostapov, pentru creștini și rabinul Mendel Tvetovat pentru mozaici și în fața D-lor Prefect și Președintele de vârstă al consiliului.

După aceasta D-l Președinte de vârstă suspendă ședința, pentru a se

proceda la alegerea biroului consiliului județean pe termen de un an.

Se dă fiecărui consilier câte un plic cu o jumătate coală de hârtie stampilată, pentru votare, în care să scrie persoana pe care dorește să o voteze.

După aceasta, plicurile lipite se introduc în urnă și la despuierea conținutului, se constată următorul rezultat:

Pentru demnitatea de președinte al consiliului județean, întrunesc 19 voturi Preotul D. Zaharia și 11 voturi D-I I. Panțu.

În ce privește alegerea restului de membri biroului, au întrunit [...]

Pentru demnitatea de vice Președinte D-nii Ilie Pârnu și C. Crețu au 19 voturi; pentru demnitatea de secretari D-nii: Grigore Bogoev și L. [...]berg câte 19 voturi; pentru demnitatea de chestori D-nii I. Liubici și V. Turlac câte 19 voturi.

Minoritatea de pe lista Nr. 2 s-a abținut de la votare și a celorlalți membri ai biroului, afară de președinte.

Față de acest rezultat se proclamă aleși cei arătați mai sus, după care își ocupă locurile constituind biroul consiliului județean.

Se procedează apoi la alegerea președintelui Delegațiunii consiliului județean, pe o perioadă de 5 ani. În același mod ca și pentru alegerea biroului, și la despoierea scrutinului se constată următorul rezultat: (f. 34V)

Au obținut D-I consilier S. Botezatu 19 voturi, iar D-I consilier M. Gheorghiu 11 voturi.

Față de acest rezultat se proclamă ales D-I consilier Simion Botezatu, ca unul ce a obținut majoritatea voturilor.

După aceasta se procedează în același mod, la alegerea membrilor delegațiunii consiliului județean și la despoierea scrutinului se constată următorul rezultat:

Au obținut D-ii: V. Uzun, C. Rădulescu, Gh. Chirciu și A. Sprînceană câte 19 voturi, iar D-nii: Stefan Draganov, N. Tracaliuc, Iohan Rompel și Cr. Andrian câte 11 voturi.

Față de acest rezultat au fost proclamați aleși ca membri ai Delegațiunii consiliului județean D-nii: V. Uzun, C. Rădulescu, Gh. Chirciu, și Al. Sprînceană.

Se procedează apoi la alegerea celor 3 supleanți ai membrilor delegațiunii consiliului județean, în același mod ca și pentru celelalte alegeri și la despoierea scrutinului se constată următorul rezultat:

Au obținut D-nii: I. Liubici, Gr. Covânea și Gh. Dedulescu câte 19 voturi, iar D-nii D. Prozorov, David Marinciu și I. Lungu câte 11 voturi.

Față de acest rezultat s-au proclamat aleși ca supleanți ai delegațiunii consiliului județean D-nii I. Liubici, Gr. Covânea și Gh. Dedulescu.

În conformitate cu art. 205 și 493 din legea pentru organizarea Ad-țiunii locale, se procedează în același mod la alegerea a 5 membri în Comisiunea de verificare, pe un period de un an și la despoierea scrutinului se constată următorul rezultat:

Au obținut D-nii: C. Crețu, Stefan Dimitriu, Iohanes Blum, V. Turlac și Rubin Gold câte 19 voturi, iar D-nii: David Marinciu, D. Prozorov, I. Panțu, I. Lungu și St. Draganov câte 11 voturi.

Față de acest rezultat se proclamă aleși în comisiunea de verificare pe timp de un an, D-nii C. Crețu, St. Dimitriu, I. Blum, V. Turlac și Rubin Gold.

În conformitate cu art. 61 din legea pentru Recrutarea Armatei se procedează în același mod la alegerea a 4 membri titulari și 4 supleanți pentru fiecare plasă câte un titular și un supleant, care să facă parte din comisiunea de recrutare. (f. 35)

La despoierea scrutinului se constată următorul rezultat:

Au obținut câte 19 voturi D-nii: Grigore Covânea titular, I. Celibiț[...] supleant pentru plasa Cantemir. D-l Ion Florea titular și Gh. Chirciu supleant pentru plasa Ion Voevod. D-l I. Liubici titular și V. Uzun supleant pentru plasa Ștefan cel Mare și Grigore Bogoev titular și [...] ca supleant, la plasa Traian.

Au mai obținut câte 11 voturi D-nii: St. Draganov, I. Lungu, Al. Sprînceană și A. Lefter ca titulari și D-nii D. Marinciu, D. Prozorov, [...] și N. Trocaliuc ca supleanți.

Față de acest rezultat s-au proclamat aleși cei dintâi pentru plasele indicate în dreptul fiecăruia.

D-l consilier Mihail Gheorghiu, cere să se consemneze în acest proces verbal, ca jurământul s-a luat colectiv tuturor consilierilor județeni și că au fost validați și proclamați consilieri, supleanți care au luat locul celor demisionați sau invalidați și care au optat înainte de a se depune jurământul.

D-l consilier C. Rădulescu citește o declarațiune semnată de consilierii județeni aleși pe lista nr. 3 a partidului liberal, care se atașează la actele constituirii consiliului județean.

D-l Președinte, face cunoscut că deși în programul de lucrări, se arată că se vor alege și alte comisiuni speciale cerute de lege, totuși acestea nu se pot alege astăzi, de oare ce D-l Ad-tor financiar nu poate preciza câte anume circumscripții de comisiuni de impuneri vor fi în tot județul, aceasta urmând a se stabili de Ministerul de Finanțe.

Ne mai fiind nimic la ordinea de zi, D-l președinte al consiliului declară ședința închisă.

Președintele Consiliului Județean *semnat D. Zaharia*

Vice – președinți: *2 semnături indescifrabile*

Chestori: *2 semnături indescifrabile*

Secretar C-J *semnat indescifrabil (f. 35V)*

Anexa 15

**Solicitarea Prefecturii Județului Cahul privind confirmarea lui Simion Botezatu,
în funcția de Președinte al Delegației Consiliului județean Cahul**

PREFECTURA JUDEȚULUI CAHUL
SERVICIUL JUDEȚEAN
Nr. 1/710
1930, Luna August, Ziua 24

DOMNULE DIRECTOR MINISTERIAL

Avem onoare a vă înainta, odată cu aceasta, în copie, procesul verbal Nr. 1 din 27 Iulie a.c., referitor la ședința de constituire a consiliului județean Cahul și în conformitate cu art. 247 al. 1 din legea pentru Organizarea Ad-țiunii locale, vă rugăm să bine voiți a dispune confirmarea D-lui Avocat și Consilier județean, Simion Botezatu, în funcțiunea de Președinte al Delegației Consiliului județean Cahul, ales pentru această demnitate, în ședința de constituire a consiliului, cu o majoritate de 19 voturi, contra 11, după cum se poate vedea în procesul verbal.

D-l Simion Botezatu este licențiat în drept de la Universitatea din Iași și are o practică în avocatură de 6 ani de zile și deci întrunește condițiunile cerute de art. 248 din sus citata lege.

Pentru dovedirea acestora se alătură:

1. - Copie după diploma de Licență Nr. 3540 din 14 Iulie 1924, legalizată de Tribunalul Cahul.
2. - Certificatul Baroului Avocaților din Cahul, sub Nr. 1378/930, constatator că D-l Simion Botezatu, practică avocatura de la 7 Iunie 1924.

PREFECT *Semnat indescifrabil*

Șeful Serviciului *Semnat indescifrabil*

D-LUI DIRECTOR MINISTERIAL Chișinău

ANRM, f. 1581, inv. 4, d. 10, f. 25.

* * *

Anexa 16

**Decizia Directorului Ministerial al Directoratului Ministerial local III Chişinău
privind confirmarea dlui Simion Botezatu
în funcţia de preşedinte al delegaţiunii consiliului judeţean Cahul**

DECIZIUNE

Noi, Directorul Ministerial al Directoratului Ministerial local III Chişinău,
Având în vedere raportul No.11710/930, cu care Prefectura Jud. Cahul ne
înaintează lucrările referitoare la constituirea consiliului Jud. Cahul;

Având în vedere că după cum se constată din procesul verbal de
constituire No.1 al şedinţei din 27 Iulie 1930 la alegerea preşedintelui delegaţiunii
Consiliului Judeţean, D-1 Simion Botezatu avocat şi consilier Judeţean a întrunit
majoritatea de 19 voturi din 30 exprimate, fiind declarat ales;

Având în vedere că susnumitul îndeplineşte condiţiunile prevăzute de art.
248 din Legea pentru organizarea administraţiunii locale;

Văzând şi dispoziţiunile art. 247 a1. 2 din suscitata lege.

DECIDEM:

Art. I. - D-1 Simion Botezatu, Consilier judeţean şi avocat se confirmă în
funcţiunea de preşedinte al delegaţiunii consiliului judeţean Cahul, pe ziua intrării
în funcţiune.

Art. II. - D-1Şeful al Serviciului Ministerial al Internelor este însărcinat cu
aducerea la îndeplinire a prezentei decizii.

Data în Chişinău la 8 Octombrie 1930.

p. DIRECTOR MINISTERIAL,

V.N. Florescu

No. 149

ANRM, f. 1581, inv. 4, d. 10, f. 31.

* * *

Anexa 17

România
Prefectura jud. Cahul
PROCES - VERBAL
Astăzi 12 Octombrie 1930

Noi, Prefectul judeţului Cahul.

Având în vedere ordinul Nr. 8136/930, al Directoratului Ministerial
Chişinău, cu care ni se trimite deciziunea Nr. 149/7930, a Directoratului Ministerial,
referitoare la confirmare în funcţiunea de Preşedinte al Delegaţiunii judeţene, D-lui

S. Botezatu, Consilier în cons. Jud. Cahul.

Având în vedere că, prin același ordin, se cere a se lua legiuitul jurământ membrilor Delegațiunii județene.

Astăzi data sus arătată, constatăm că, înaintea noastră și prin Sf. Sa Preotul A. Ostapov, au depus jurământul D-nii S. Botezatu, Președinte și D. Rădulescu și V. Uzun, membrii în Delegațiunea Cons. jud, Cahul.

Drept care am dresat prezentul proces verbal.

PREFECTUL JUD. CAHUL

Semnătura

ANRM, f. 1581, inv. 4, d. 10, f. 39.

* * *

Anexa 18

România

Prefectura jud. Cahul

PROCES - VERBAL

Astăzi 15 Octombrie 1930

Noi, Prefectul județului Cahul

Având în vedere ordinul Nr. 8136/930, al Directoratului Ministerial Chișinău, cu care ni se trimite deciziunea Nr. 149/7930, a Directoratului Ministerial, referitoare la confirmarea Dlui S. Botezatu, ca Președinte al Delegațiunii Consiliului județean și cere a lua măsuri pentru depunerea jurământului Delegației.

Având în vedere că, în ziua de 12 Octombrie 1930, au lipsit D-nii Membrii Gh. Chirciu și Al. Sprinceană și nu au putut depune jurământul odată cu D-nii: S. Botezatu, C. Rădulescu și V. Uzun.

Astăzi data sus arătată, constatăm prin prezentul proces verbal că, înaintea noastră și prin Sf. Sa Preotul C. Manolescu, au depus jurământul și D-nii Membrii Gh. Chirciu și Al. Sprinceană.

Drept care am dresat prezentul proces verbal.

PREFECTUL JUD. CAHUL

Semnătura

ANRM, f. 1581, inv. 4, d. 10, f. 40.

Summary

The first elections to which the Romanians from all the united historical provinces took part were the parliamentary elections of November 2-8, 1919. The elections were held on the basis of the articles of a new electoral law that introduced the universal vote in the electoral practice in Romania. Thus, the Romanian rural area has become an attractive electoral basin for the political parties. Subsequently, the extension of voting rights for women also made the rural area a constant provider of votes for the candidates of political parties in both parliamentary and local elections.

The first election exercise under the conditions of an extended electoral space was the local elections of February-March 1930, which were held in stages. On February 5, 1930 elections were held at the county level, and between February 9 and March 16, 1930 at the level of communes. In the communes with several villages the elections for the local councils took place on the days of 9-12 February, in the ones with a single village between 9-12, 16-19, 23-26 February and 2-4 March, and in the cities and municipalities on March 14 and 16, 1930.

On February 5, 1930 elections were held for the Cahul County Council. But, the results and the way of conducting the elections were contested. On February 21, 1930, the local review committee of Chişinau admitted the contest against the elections of February 5, 1930 of the Cahul County Council and invalidated the respective elections.

The Minister of the Interior Theodor C. Marinescu by his telegram from April 30, 1930 ordered the Local Ministerial Director III Chişinau to comply with the order of the Ministry of Interior no. 1972 of April 2, 1930 and to dispose, according to art. 388 of Law 167/1929 "the convening of the electoral body for the election of the Cahul county council, whose election was invalidated, necessarily until June 1, 1930".

In the circumstances created, the Local Ministerial Director III Chişinau ordered the summons of the voters from Cahul county on June 1, 1930, to conduct the county elections.

At the new elections on June 1, 1930, only three electoral competitors entered the race, with one less than at the February 5 elections: the National Peasant Party with two lists and the Liberal Party with a list. On the electoral lists for the participation in the county elections of June 1, 1930, 40,403 voters were included in the 15 polling stations. 24,153 voters participated in the elections, which constitutes 59.78% of the total number of those included in the lists. A considerable number of votes – 1,050, were canceled, and 287 declared void. The number of legally cast votes was 22,816.

In the result of the election the electoral competitors obtained the following results: The National-Peasant Party, on both lists – 17,903 votes or 78.47% of the legally expressed votes and the Liberal Party – 4,913 votes or 21.53% of the legally expressed votes.

The elections of June 1 in the Cahul county council were held under the conditions that the National-Peasant Party had achieved an absolute victory in the other counties of the country – 81.77% of the county councilors' mandates.

The meeting to establish the Cahul County Council took place on July 27, 1930. The Cahul County Council elected, for a period of 5 years, as president of the Delegation of the county council the lawyer S. Botezatu, who obtained 19 votes out of 30. Members of the delegation of the county council were elected councilors V. Uzun, C. Rădulescu, Gh. Chirciu and A. Sprînceană.

With the validation of the county councilors and the legal constitution of the county council's governing bodies, we can consider that the epic of elections for the county council in 1930 were completed.

